

Một số vấn đề về phong cách sư phạm của giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh

Vũ Văn Thắng*

*Trường Sĩ quan Pháo binh

Received: 16/2/2023; Accepted: 21/2/2023; Published: 24/2/2023

Abstract: Pedagogical style is a psychological quality that plays a very important role of the lecturer, which is not only the means but also the content of personality education for learners. Artillery Officer School is a center for education and training of officers in command of artillery detachments at university level. The content taught at the Artillery Officer School is of a technical nature associated with the command of artillery at observatories and firing ranges. Therefore, it is required that the lecturer not only has qualifications and capacity but also has a method, meticulous style, covering learners, and accuracy; ingenuity in manipulating weapons, weapons... To get those qualities, instructors at Artillery Officers School must have a suitable pedagogical style to meet the requirements and tasks set out.

Keywords: Style, Pedagogical style, Artillery Officer School.

1. Mở đầu

Phong cách sư phạm (PCSP) là phẩm chất tâm lý có vai trò rất quan trọng của người giảng viên, đó không chỉ là phương tiện mà còn là nội dung giáo dục nhân cách cho người học. Trường Sĩ quan Pháo binh là trung tâm giáo dục, đào tạo sĩ quan chỉ huy phân đội pháo binh trình độ đại học. Để thực hiện tốt nhiệm vụ giáo dục, đào tạo, Đảng ủy Trường Sĩ quan Pháo binh đã ban hành Nghị quyết số 331-NQ/ĐU về lãnh đạo nâng cao chất lượng xây dựng đội ngũ nhà giáo đến năm 2020 và những năm tiếp theo trong Đảng bộ Nhà trường. Nội dung dạy học ở Trường Sĩ quan Pháo binh mang tính chất kỹ thuật gắn với công tác chỉ huy pháo binh ở đài quan sát, trận địa bắn. Vì vậy, đòi hỏi người giảng viên không chỉ có trình độ, năng lực mà còn phải có phương pháp, tác phong tỉ mỉ, bao quát người học, tính chính xác cao trong tính toán, nhận, ghi, hạ khẩu lệnh; sự khéo léo trong các thao tác vũ khí, khí tài... Để có được những phẩm chất đó, người giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh phải có PCSP phù hợp mới đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ đề ra.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Những vấn đề lý luận cơ bản về phong cách và PCSP của người giảng viên

Hiện nay có nhiều cách hiểu khác nhau về phong cách nói chung và PCSP nói riêng, tuy nhiên có thể hiểu phong cách là hiện tượng tâm lý được hình thành, biểu hiện trong hoạt động và giao tiếp của cá nhân và bị quy định bởi môi trường xã hội - lịch sử, phản ánh những điều kiện và hoạt động sống của cá nhân. Phong cách là một phẩm chất trong nhân cách con

người, do đó nó mang tính ổn định và là sự tổng hòa của các thành tố nhận thức, thái độ, tình cảm của chủ thể đối với hoạt động và hệ thống hành vi ứng xử đối với đối tượng hoạt động. Phong cách phản ánh sự tác động của môi trường, hoàn cảnh xã hội tới nhân cách, tạo nên những kiểu hoạt động điển hình; sự phản ánh này mang tính tích cực chủ động của chủ thể thông qua các yếu tố tâm lý cá nhân như: nhận thức, tình cảm, xu hướng, năng lực, nhu cầu, kinh nghiệm, vốn sống... Vì vậy, cùng môi trường xã hội, hoàn cảnh sống như nhau song mỗi một người lại có phong cách khác nhau.

Trong Trường Sĩ quan Pháo binh, hoạt động sư phạm của người giảng viên góp phần quyết định tới chất lượng đào tạo ra đội ngũ sĩ quan pháo binh cho quân đội. Hoạt động sư phạm của người giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh là hoạt động nghề nghiệp của các giảng viên nhằm thực hiện các chức năng dạy học, giáo dục, nghiên cứu khoa học và tổ chức hoạt động độc lập của các học viên theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo của nhà trường. PCSP của giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh là một phẩm chất nhân cách của người giảng viên, được biểu hiện thông qua nhận thức, thái độ và hành động sư phạm; bảo đảm cho người giảng viên hoàn thành tốt nhiệm vụ dạy học, giáo dục, nghiên cứu khoa học và các hoạt động chính trị - xã hội. Cũng như các phẩm chất khác của nhân cách, PCSP không phải là phẩm chất tâm lý sẵn có mà được hình thành, phát triển trong quá trình đào tạo trở thành giảng viên và trong thực tiễn hoạt động sư phạm quân sự của người giảng viên.

PCSP của giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh được biểu hiện trên nhiều mặt tuy nhiên có thể chỉ ra một số biểu hiện cơ bản sau: Biểu hiện về nhận thức trong hoạt động sư phạm: Đây là khâu đầu tiên, là cơ sở nền tảng hình thành PCSP. Giảng viên không có nhận thức đúng đắn, sâu sắc, toàn diện thì sẽ không có thái độ đúng đắn; hành động tích cực, mạnh mẽ, quyết tâm khắc phục vượt qua khó khăn vươn lên chiếm lĩnh và làm chủ tri thức để truyền thụ cho học viên. Biểu hiện về thái độ trong hoạt động sư phạm: là thành phần quan trọng, cơ sở để xác định và định hướng, điều khiển và điều chỉnh hành động của mỗi giảng viên trong hoạt động sư phạm. Thái độ của giảng viên trong hoạt động sư phạm là phải là những thái độ tích cực, mạnh mẽ, sâu sắc, ổn định và được thể hiện ở nhiều cấp độ, tính chất khác nhau như: Say mê, hứng thú, tự tin và hài lòng... với nghề nghiệp sư phạm quân sự của bản thân mình đang hoạt động. Biểu hiện về hành động trong hoạt động sư phạm: Đây là kết quả cuối cùng của sự tương tác giữa nhận thức và thái độ, là sự kiểm chứng và khẳng định PCSP đặc thù riêng biệt không giống nhau của mỗi giảng viên trong hoạt động sư phạm của bản thân mình.

Có nhiều quan điểm khác nhau bàn về các yếu tố tạo thành PCSP. Mỗi quan điểm lại xuất phát từ những cơ sở lý luận và thực tiễn khác nhau nhưng có thể khái quát thành hai nhóm yếu tố đó là nhóm yếu tố thuộc về khách quan và nhóm yếu tố thuộc về chủ quan. Các yếu tố thuộc về chủ quan có thể kể đến là tố chất, khí chất của giảng viên; xu hướng nghề nghiệp sư phạm của giảng viên; năng lực sư phạm của giảng viên và kinh nghiệm, vốn sống của người giảng viên. Nhóm yếu tố khách quan ảnh hưởng đến PCSP của giảng viên gồm: Mục tiêu, yêu cầu giáo dục - đào tạo của nhà trường; nội dung chuyên ngành mà giảng viên giảng dạy; sự quan tâm bồi dưỡng, rèn luyện PCSP của cấp trên; chất lượng tập thể khoa giảng viên và chất lượng học viên.

2.2. Biện pháp rèn luyện PCSP của giảng viên ở Trường Sĩ quan pháo binh hiện nay

Để rèn luyện PCSP của giảng viên ở Trường Sĩ quan pháo binh góp phần hoàn thành tốt nhiệm vụ giáo dục - đào tạo tại Nhà trường cần phải làm tốt một số biện pháp cơ bản sau đây:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức của đội ngũ giảng viên về tầm quan trọng của PCSP đối với hoạt động dạy học

Đây là biện pháp cơ bản đầu tiên, có vai trò quan trọng, chiếm vị trí hàng đầu và quyết định trong việc rèn luyện PCSP cho giảng viên ở Trường Sĩ quan

Pháo binh. Bởi vì, PCSP của người giảng viên được hình thành trên cơ sở nhận thức sâu sắc, đầy đủ về tầm quan trọng của nó đối với hoạt động dạy học của người giảng viên. Chỉ có trên cơ sở có nhận thức đúng, hiểu biết sâu sắc về PCSP, thì giảng viên sẽ hình thành thái độ tích cực và có hành động phù hợp với đặc điểm, yêu cầu của hoạt động dạy học. Ngược lại, muốn giảng viên có thái độ, hành động đúng đắn trong rèn luyện PCSP, trước hết phải giúp họ thấy được vai trò, tầm quan trọng của nó đối với bản thân, nghề nghiệp tương lai của họ. Mặt khác, dạy học vừa là khoa học lại vừa là nghệ thuật, vì nó tác động đến con người. Vì thế, người giảng viên phải có nhận thức sâu sắc về vị trí, vai trò của mình, luôn thể hiện sự tâm huyết, trách nhiệm, chủ động, sáng tạo và có tay nghề sư phạm giỏi, đảm bảo cho hoạt động dạy học của giảng viên đạt kết quả cao. Điều này phản ánh và ảnh hưởng, tác động trực tiếp không chỉ đến chất lượng giáo dục và đào tạo của Nhà trường, mà chính là chất lượng sản phẩm khi tốt nghiệp ra trường. Thực tế cho thấy, đối với giảng viên trong những năm vừa qua việc rèn luyện PCSP của người giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh còn gặp một số hạn chế nhất định như nhận thức về vị trí, vai trò nghề nghiệp sư phạm của một số giảng viên có mặt còn chưa đầy đủ; nắm kiến thức chuyên ngành giảng dạy có nội dung chưa vững chắc.... Những nhận thức này sẽ tạo nên những trở ngại từ bên trong chủ thể, khiến cho hoạt động nghề nghiệp hiệu quả không cao. Vì vậy, tập trung giáo dục nâng cao nhận thức cho giảng viên về PCSP là một trong những biện pháp cơ bản, quan trọng nhằm rèn luyện PCSP cho giảng viên viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh hiện nay. Do đó, để nâng cao nhận thức của đội ngũ giảng viên về tầm quan trọng của PCSP đối với hoạt động dạy học, cần chú trọng các yêu cầu như thường xuyên giáo dục nâng cao nhận thức giác ngộ và trách nhiệm chính trị của giảng viên đối với nhiệm vụ dạy học. Tổ chức quán triệt, giáo dục nghiêm túc các chỉ thị, nghị quyết của Quân ủy Trung ương, của Đảng ủy Nhà trường về giáo dục - đào tạo, đặc biệt là giáo dục về mục tiêu, yêu cầu giáo dục - đào tạo của Nhà trường, những nội dung chỉ tiêu phấn đấu của tập thể khoa giáo viên và của mỗi cá nhân giảng viên; tạo sự chuyển hóa giữa mục tiêu, yêu cầu giáo dục - đào tạo của Nhà trường với hình thành nên hệ thống động cơ bền vững trong nhân cách người giảng viên. Đánh giá chính xác vị trí, vai trò, tầm quan trọng của PCSP trong hoạt động dạy học của người giảng viên. Đẩy mạnh công tác bồi dưỡng nâng cao trình độ kiến thức năng lực và tay nghề sư phạm cho đội ngũ giảng viên.

Thứ hai, tiếp tục củng cố xu hướng nghề nghiệp sư phạm cho giảng viên

Đây là biện pháp cơ bản để phát huy nội lực của đội ngũ giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh trong rèn luyện PCSP. Xu hướng nghề nghiệp sư phạm ổn định mà trước hết là động cơ nghề nghiệp sư phạm là nhân tố quyết định tính tích cực của người giảng viên trong hoạt động của mình hay nói cách khác động cơ nghề nghiệp sư phạm sẽ là nguồn gốc phát huy được tính tích cực, tự giác trong rèn luyện PCSP của người giảng viên. Nhờ đó mà giảng viên say mê, hứng thú với công việc; khao khát tìm tòi, khám phá, tích lũy tri thức và có thái độ đúng đắn trong hoạt động dạy học, sẵn sàng khắc phục mọi khó khăn để nâng cao tay nghề sư phạm. Củng cố xu hướng nghề nghiệp sư phạm là điều kiện cơ bản để nâng cao hiệu quả việc rèn luyện PCSP của người giảng viên, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo ở Trường Sĩ quan Pháo binh hiện nay. Làm tốt công tác củng cố xu hướng nghề nghiệp sư phạm cho giảng viên là đòi hỏi tất yếu nhằm rèn luyện PCSP của giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh hiện nay, do đó cần phải phát triển nhu cầu nghề nghiệp sư phạm quân sự đúng đắn cho giảng viên; xây dựng hứng thú vào nghề nghiệp sư phạm quân sự cho giảng viên và xây dựng niềm tin vững chắc cho đội ngũ giảng viên vào nghề nghiệp sư phạm quân sự góp phần đáp ứng nhiệm vụ đề ra.

Thứ ba, tổ chức các hoạt động bồi dưỡng nâng cao trình độ, chuyên môn nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên

Đây là biện pháp có ý nghĩa quan trọng trong rèn luyện PCSP của giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh. Xuất phát từ lý luận về PCSP của người giảng viên cho thấy, việc hình thành PCSP của người giảng viên đều phải dựa trên cơ sở lý thuyết là nhận thức. Muốn vậy, yếu tố quan trọng đầu tiên là người giảng viên phải tham gia vào các hoạt động bồi dưỡng để nâng cao trình độ chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm. Mặt khác, PCSP của giảng viên không thể hình thành nếu giảng viên chỉ có nhận thức tốt mà phải luôn gắn liền với việc tổ chức các hoạt động bồi dưỡng để nâng cao trình độ, chuyên môn nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên. Nói cách khác, hoạt động chính là một trong những con đường cơ bản nhất giúp giảng viên hình thành PCSP. Tổ chức các hoạt động bồi dưỡng để nâng cao trình độ, chuyên môn nghiệp vụ sư phạm sẽ là cơ sở nền tảng giúp giảng viên thành thạo tay nghề sư phạm và rèn luyện PCSP trong dạy học hiệu quả. Có trình độ, chuyên môn nghiệp vụ sư phạm người giảng viên sẽ nhanh chóng phát hiện ra nội dung, bản

chất, các quy luật trong dạy học phù hợp với từng đối tượng cụ thể, biết định ra mục đích, cách thức tiến hành và phương pháp giảng dạy phù hợp trong quá trình dạy học. Thực tế cho thấy, hiện nay tại Trường Sĩ quan Pháo binh việc tổ chức các hoạt động bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ sư phạm được duy trì có nền nếp và đạt được một số hiệu quả nhất định. Tuy nhiên, một bộ phận giảng viên, nhất là giảng viên trẻ còn thiếu hụt về kiến thức liên ngành, khả năng vận dụng kiến thức chuyên ngành đã học vào quá trình dạy học ở nhà trường còn bộc lộ những hạn chế cần khắc phục. Để tổ chức các hoạt động bồi dưỡng nâng cao trình độ, chuyên môn nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên cần phải tổ chức các hoạt động bồi dưỡng, tập huấn về nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên; tổ chức hội thi giảng viên giỏi để nâng cao trình độ, chuyên môn nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên và tổ chức rút kinh nghiệm về PCSP kết hợp các hoạt động hỗ trợ khác để nâng cao trình độ, tay nghề cũng như rèn luyện PCSP cho giảng viên trong quá trình dạy học tại Nhà trường.

3. Kết luận

PCSP của giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh là một phẩm chất nhân cách của người giảng viên, được biểu hiện thông qua nhận thức, thái độ và hành động sư phạm; bảo đảm cho người giảng viên hoàn thành tốt nhiệm vụ dạy học, giáo dục, nghiên cứu khoa học và các hoạt động chính trị - xã hội. Đây là những biểu hiện cụ thể sinh động của kết hợp giữa nhận thức, thái độ và hành động trong hoạt động sư phạm của người giảng viên. Việc rèn luyện PCSP cho đội ngũ giảng viên ở Trường Sĩ quan Pháo binh hiện nay là vấn đề hết sức quan trọng, do đó cần có nhiều biện pháp tổng thể trong việc củng cố, giữ vững và nâng cao nó góp phần đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp giáo dục - đào tạo trong giai đoạn mới hiện nay./.

Tài liệu tham khảo

1. Hồ Ngọc Đại (Chủ biên, 1983), *Tâm lý học dạy học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
2. Đảng ủy Trường Sĩ quan Pháo Binh (2018), *Nghị quyết số 331-NQ/ĐU về lãnh đạo nâng cao chất lượng xây dựng đội ngũ nhà giáo đến năm 2020 và những năm tiếp theo trong Đảng bộ Trường Sĩ quan Pháo binh*, Hà Nội.
3. Ngô Công Hoàn, Hoàng Anh (Đồng chủ biên, 1998), *Giao tiếp Sư phạm*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
4. Trần Ngọc Khuê (Chủ biên, 2004), *“Giáo trình tâm lý học lãnh đạo, quản lý”*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
5. Vũ Duy Yên (Chủ biên, 2011), *PCSP*, Nxb Đại học quốc gia Hà Nội, Hà Nội.